

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับข้อบังคับบริษัท (กรณีบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด)

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้ส่งปัญหาดังกล่าวมาเพื่อขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยโดยหนังสือที่ ๑๑๒๘๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

กรณีปรากฏว่า บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ขอจดทะเบียนเพิ่มเติมข้อบังคับของบริษัทดังนี้ “เมื่อผู้ถือหุ้นละเลยไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตำบลที่อยู่ให้แก่บริษัท หรือไม่รับเงินปันผล หรือไม่ได้ติดต่อโดยสถานอื่นกับบริษัท อันเป็นเหตุให้บริษัทไม่สามารถติดต่อกับผู้ถือหุ้นคนนั้นได้เป็นเวลากว่าสิบปีนับติดต่อกัน ให้คณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสิทธิการเป็นผู้ถือหุ้นสำหรับหุ้นที่จดทะเบียนในชื่อของผู้ถือหุ้นคนนั้นได้ เมื่อได้ประกาศแจ้งความในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกในจังหวัดพระนครไม่ต่ำกว่าสามครั้ง ถ้าไม่มีผู้ถือหุ้นหรือไม่มีผู้ที่มีส่วนได้เสียนำใบหุ้นมาติดต่อกับบริษัทภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดแห่งวันประกาศในหนังสือพิมพ์เป็นต้นไป ให้ถือว่าเป็นอันขาดความเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทนี้และให้ยกเลิกใบหุ้นนั้นเสีย ให้คณะกรรมการมีอำนาจขายทอดตลาดหุ้นนั้นและออกใบหุ้นใหม่ให้แก่ผู้ซื้อ บรรดาเงินสุทธิต่ที่ได้รับจากการขายทอดตลาดหุ้นกับเงินปันผลที่ค้างจ่ายให้นำเข้าสมทบเป็นเงินทุนสำรองตามกฎหมาย” เจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้ามีความเห็นว่าเป็นข้อความที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่สมควรรับจดทะเบียนให้ แต่ทางบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัดมีความเห็นโต้แย้งว่า ข้อบังคับที่บริษัทขอจดทะเบียนนั้นไม่เป็นการขัดกับกฎหมายแต่ประการใด กระทรวงเศรษฐกิจจึงส่งมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยเพื่อถือเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) ได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

เมื่อได้พิจารณาข้อความในข้อบังคับซึ่งบริษัทจะขอจดทะเบียนเพิ่มเติมแล้วก็เห็นได้ว่าข้อบังคับนี้มีผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นหรือรับหุ้นจากผู้ถือหุ้นมายังบริษัทนั่นเอง ตามหลักในกฎหมายการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนนั้น จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้ทำได้เป็นอย่างอื่นเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นต้น แต่ในเรื่องนี้หาได้มีบทบัญญัติเช่นนั้นไม่ อีกประการหนึ่งตามหลักในกฎหมาย บุคคลย่อมไม่เสียไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเพียงเพราะเหตุที่ทอดทิ้งทรัพย์สินนั้นไว้เฉย ๆ โดยไม่เจตนาจะสละกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ที่บริษัทจะออกข้อบังคับให้รับหุ้นเพราะผู้ถือหุ้นทอดทิ้งนี้ หามีกฎหมายบัญญัติให้กระทำไม่ได้

เพราะฉะนั้นข้อบังคับของบริษัทตามที่ขอจดทะเบียนใหม่นั้นจึงขัดกับหลักกฎหมายดังกล่าวมาแล้ว

อีกประการหนึ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๔๓ ห้ามมิให้บริษัทเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเอง การที่บริษัทจะออกข้อบังคับเป็นผลให้โอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นจากผู้ถือหุ้นมายังบริษัทจึงไม่อาจที่จะกระทำได้ เพราะขัดกับมาตรา ๑๑๔๓ ดังกล่าวข้างต้น และเมื่อบริษัทไม่อาจเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเองได้แล้ว บริษัทก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะเอาออกขาย หรือโอนให้คนอื่นต่อไปในเมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นพิเศษให้กระทำดังเช่นมาตรา ๑๑๒๔ ตามที่กล่าวข้างต้น

อาศัยเหตุดังกล่าวมาแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่ากรมทะเบียนการค้าหาอาจที่จะรับจดทะเบียนเพิ่มเติมข้อบังคับของบริษัทตามที่หารือมานี้ได้ไม่

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๔๙๙